

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลเขาขาว
เรื่อง ข้อกำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร

โดยที่ เป็นการสมควรให้มีการกำหนดวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร
อาศัยอำนาจตามความใน ข้อ ๖ ของข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเขาขาว เรื่อง การติดตั้ง
บ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๗ กำหนดมาตรฐาน แบบบ่อดักไขมัน วิธีการก่อสร้างบ่อดักไขมัน
และรายละเอียดบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสีย เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารในเขตตำบลเขาขาวใช้ในการ
ดำเนินการก่อสร้างและติดตั้ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ผู้ครอบครองอาคารในเขตตำบลเขาขาว ติดตั้งบ่อดักไขมันตามความเหมาะสม บ่อดัก
ไขมันสามารถก่อสร้างได้หลาย รูปแบบ เช่น

๑.๑ บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ การติดตั้งใช้งานเหมาะสมสำหรับบ้านเรือนทั่วไปและ
สถาน ประกอบการที่มีขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหาร โดยประยุกต์ใช้วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปบ่อดักไขมันได้ การติดตั้ง
ฝังไว้บนพื้นดินหรือใต้ดิน และกักเก็บน้ำเสียได้น้อย ๖ ชั่วโมง

๑.๒ บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ การติดตั้งใช้งานเหมาะสมสำหรับสถานที่ประกอบการ
ขนาดใหญ่ เช่น ภัตตาคาร ศูนย์อาหาร โรงอาหาร และตลาดการติดตั้งโดยสร้างบ่อดักไขมันบนพื้นที่และสามารถ
กักเก็บน้ำเสียอย่างน้อย ๖ ชั่วโมง

๑.๓ บ่อดักไขมันแบบสำเร็จรูป การติดตั้งสำหรับใช้ในครัวเรือนที่พักอาศัยทั่วไป โดยเลือก
ขนาดปริมาตรตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ข้อ ๒ วิธีการก่อสร้างบ่อดักไขมัน

๒.๑ บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๒.๑.๑ วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

(๑) ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์

(๒) ทรายหยาบและทรายละเอียด

(๓) เหล็กเส้นกลม RB ขนาด \varnothing ๙ มม.

(๔) วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป (ในท้องตลาดมีจำหน่ายโดยทั่วไป)

- มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๓๐-๐.๔๐ ม.

- มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๑.๐๐ ม. สูง ๐.๓๕-๐.๔๐ ม.

- มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๔๐-๐.๔๕ ม.

(๕) ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ท่อเข้า ขนาด \varnothing ๗๕ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่า
ท่อน้ำออก ขนาด \varnothing ๑๐๐ มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก. ๑๗-๒๕๓๒)

๒.๑.๒ วิธีการก่อสร้าง

(๑) ขุดดินลึกลงไปโดยระดับท่อน้ำที่ออกจากแหล่งน้ำเสียเข้ามาท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดหลุมให้มีผ่านศูนย์กลางของหลุมใหญ่กว่าขนาดของวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปประมาณ ๕๐ ซม. โดยรอบหรือพอสมควร เมื่อขุดได้ระดับแล้วให้ดูว่าดินก้นหลุมมีความแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักไขมันหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

ก) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่จะรับน้ำหนักได้ ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมบดอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย

ข) กรณีดินมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็มไม้ขนาด \varnothing ๔-๘ นิ้ว ยาว ๓.๐ - ๖.๐ ม. แล้วใส่ทรายรองพื้นอัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้เสาเข็มพื้นทรายขึ้นมาประมาณ ๒-๓ ซม.

(๒) ผูกเหล็กเส้นกลม RB ขนาด \varnothing ๙ มม. เป็นตะแกรงวงกลม ระยะห่าง 20×20 ซม. (ตามรูปแบบ)

(๓) เทคอนกรีต อัตราส่วน ๑ : ๒ : ๔ หนา ๑๐ ซม. โดยให้เนื้อคอนกรีตก้นหลุมที่เตรียมไว้ โดย ตั้งวงของซีเมนต์ หากเป็นแบบปิดกั้นก็ให้วางได้เลย แต่ถ้าเป็นวงขอบซีเมนต์ธรรมดา เมื่อวางแล้วให้ทำการยาแนว ด้วยปูนทรายที่ก้นวงขอบซีเมนต์เพื่อป้องกันรั่วซึม จากนั้นเอาวงของซีเมนต์วางซ้อนทับตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ แล้วยาแนวรอบต่อ ตามรูปแบบโดยอัตราส่วนผสมปูนทรายยาแนว ปูน : ทราย เท่ากับ ๑:๑ พร้อมทั้งทำการเจาะท่อระบายน้ำตามรูปแบบกลบฝังดินโดยรอบตัวบ่อให้แน่นแล้วปิดฝาปูนทองตลาด

(๔) การต่อรับน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อรับท่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่นๆ ที่มีไขมันเกาะติด โดยใช้ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ขนาดขึ้นอยู่กับรูปแบบหรือความเหมาะสมแต่ขนาดของท่อต้องไม่เล็กกว่าท่อเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อด้วยท่อPVCชั้น ๘.๕ ขนาด (ตามรูปแบบ) หรือใหญ่กว่าโดยให้ ต่อรับน้ำที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไปลงแหล่งน้ำสาธารณะหรือรางน้ำ คู คลองตามพื้นที่นั้นๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมอยู่ในน้ำเพื่อให้ น้ำมีการระบายออกจากตัวบ่อดักไขมันได้ดี

๒.๒ บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๒.๒.๑ วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

(๑) ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์

(๒) ทรายหยาบ

(๓) เหล็กเส้นกลม RB ขนาด \varnothing ๙ มม.

(๔) ท่อ PVCชั้น ๘.๕ ท่อเข้าขนาด \varnothing ๓๕ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่า ท่อน้ำออกขนาด ๑๐๐ มม.หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก. ๑๗-๒๕๓๒)

๒.๒.๒ วิธีการก่อสร้าง

(๑) ขุดดินลึกลงไป โดยระดับท่อน้ำที่ออกจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียมาเข้าท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดให้มีความกว้างโดยรอบขนาดของบ่อ คสล. ประมาณ ๐.๘๐-๑.๐๐ ม. หรือตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับแล้วดูว่าดินก้นหลุมมีความหนาแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักไขมัน คสล. ได้หรือไม่เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

ก) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่จะรับน้ำหนักได้ ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมบดอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย

ข) กรณีมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็ม(ขนาดของเสาเข็มให้เป็นไปตามหลักทางด้านวิศวกรรมโยธา) แล้วใส่ทรายรองพื้นอัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้หัวเสาเข็มพื้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ ๒-๓ ซม.

//(๒) ผูกเหล็ก....

(๒) ผูกเหล็กเส้นกลม RB ขนาด \varnothing ๙ มม. ฐานและโครงสร้างของตัวบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ)

(๓) เทคอนกรีตอัตราส่วน ๑:๒:๔ ที่ฐานพื้นบ่อดักไขมันก่อน โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้ม หัวเสาเข็มประมาณ ๒-๓ ซม.

(๔) ประกอบแบบต้องใช้ไม้แบบที่มีผิวเรียบไม่บิดงอแล้วยึดค้ำยันแบบให้แน่นหนา ป้องกันการไม่ให้ไม้แบบระเบิดหรือโก่งงอเสียรูป จากนั้นให้ทำการเอาน้ำสะอาดรดไม้แบบให้ทั่วจึงทำการเท คอนกรีตอัตราส่วน ๑:๒:๔ ลงไปในไม้แบบโครงสร้างและให้นำการกระทุ้งคอนกรีตไปด้วย เพื่อไม่ให้คอนกรีตนั้น เป็นฟองอากาศเพราะจะมีการรั่วซึมได้

(๕) การถอดไม้แบบ ให้ทำการไม้แบบได้หลังจากเทคอนกรีต ประมาณ ๓-๕ วัน แล้วให้ตรวจสอบดูว่ามีรอยร้าวหรือไม่ ถ้ามีให้ทำการอุดทันที

(๖) การต่อรับน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อรับท่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่นๆ แต่ต้องไม่มีขนาดเล็กกว่าของเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อ รับน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไม่ลงแหล่งระบายน้ำสาธารณะหรือรางน้ำ คูคลองตามพื้นที่นั้นๆ โดยไม่ให้ปากท่อ ที่ออกจมอยู่ในน้ำเพื่อให้มีการระบายน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมันได้ดี

๒.๓ บ่อดักไขมันแบบสำเร็จรูป อาจติดตั้งบนพื้นหรือฝังในพื้นสำหรับบ้านพักภายในแยกเป็น สองส่วน คือ ส่วนที่เป็นตะแกรงกรองเศษอาหาร และส่วนที่ดักไขมัน

๒.๓.๑ วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง ประกอบด้วย

(๑) บ่อดักไขมันแบบสำเร็จรูปที่จำหน่ายตามร้านสุขภัณฑ์ท้องตลาดขนาดเล็ก

(๒) คีมตัดท่อ PVC หรือ ใบเลื่อยเหล็ก

(๓) ช้องอ PVC และข้อต่อตรง PVC ขนาด ตามที่ระบุในข้อ (๒)

๒.๓.๒ วิธีการก่อสร้าง

(๑) วางบ่อดักไขมันสำเร็จรูปในบริเวณที่อยู่ใกล้อ่างล้างจาน และพื้นที่ความราบเรียบเสมอกันหรืออาจฝังลงพื้น โดยให้ระดับท่อน้ำของบ่อดักไขมันอยู่ต่ำกว่าระดับสื่อน้ำอ่างล้างจาน และ ท่อน้ำ ออกอยู่สูงกว่าระดับพื้น

(๒) วัดระยะท่อ PVC จากท่อน้ำทิ้งที่ต่อจากสื่อน้ำอ่างล้างจานถึงตำแหน่งท่อน้ำเข้า บ่อดักไขมันสำเร็จรูป และวัดระยะท่อ PVC จากท่อน้ำออกของบ่อดักไขมันจนถึงท่อระบายน้ำสาธารณะ หรือ คู คลองตามธรรมชาติ

(๓) ตัดท่อ PVC ทั้งสองช่วงตามขนาดที่วัดในข้อ (๒) ด้วยคีมตัดท่อหรือใบเลื่อยเหล็ก

(๔) ต่อท่อ PVC จากอ่างล้างจานเข้ากับท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมันด้วยข้องอ PVC จาก นั้นต่อท่อน้ำทิ้งบ่อดักไขมันด้วยข้อต่อตรง PVC ลงสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ คู คลองธรรมชาติ อาจหาด้วยน้ำยา ประสานท่อ และยึดท่อด้วยสายรัดกับพื้นหรือผนัง

ข้อ ๓ รายละเอียดประโยชน์และคุณสมบัติบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสีย

บ่อดักไขมันเป็นอุปกรณ์สำหรับแยกไขมันไม่ให้ไหลปนไปกับน้ำทิ้งและช่วยดักเศษ อาหาร ด้วยในตัว ตัวบ่อดักแบ่งได้ส่วน ซึ่งเชื่อมต่อกัน ส่วนที่ ๑ จะมีตะแกรงดักขยะซึ่งใช้ในการดักเศษอาหาร ตะแกรงนี้ สามารถแยกออกมาได้เพื่อให้สามารถนำเศษอาหารออกไปทิ้งและทำความสะอาดได้ ส่วนน้ำจะไหล ผ่านตะแกรง ลอดผ่านกันเข้า ส่วนที่ ๒ ซึ่งจะทำหน้าที่ดักไขมัน คือจะขังน้ำเสียไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้ไขมันและน้ำมันที่ปะปนอยู่ในน้ำลอยขึ้นมาบนผิวน้ำ ซึ่งเมื่อสะสมจนมีปริมาณมากก็สามารถตักออกไปทิ้งได้ส่วนน้ำที่ถูกแยกเอาไขมันออกก็ จะไหลออกทางช่องระบายน้ำต่อไป

/ข้อ ๔ การใช้...

ข้อ ๔ การใช้งานและการดูแลรักษา

ปัญหาสำคัญของบ่อตกไขมันคือการขาดการดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะก่อให้เกิดความสกปรกและกลิ่นเหม็น เกิดการอุดตันหรืออาจเป็นที่อยู่อาศัยของแมลงสาบและอื่นๆ ได้ รวมทั้งทำให้บ่อตกไขมันเต็มและแยกไขมันได้ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งการดูแลรักษาควรดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

- (๑) ต้องติดตั้งตะแกรงดักขยะก่อนเข้าบ่อตกไขมัน
- (๒) ต้องไม่ทะลวงหรือแทงผลึกให้เศษขยะไหลผ่านตะแกรงเข้าไปในบ่อตกไขมัน
- (๓) ต้องไม่เอาตะแกรงดักขยะออกไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร
- (๔) ต้องหมั่นโกยเศษขยะที่ดักกรองไว้ได้หน้าตะแกรงออกสม่ำเสมอ
- (๕) ห้ามเอาน้ำจากส่วนอื่นๆ เช่น น้ำล้างมือ น้ำอาบ น้ำซัก ฯลฯ เข้ามาในบ่อตกไขมัน
- (๖) ต้องหมั่นตักไขมันออกจากบ่อตกไขมันอย่างน้อยทุกสัปดาห์นำไขมันที่ตักได้ใส่ภาชนะปิดมิดชิดและรวมไปกับขยะมูลฝอยเพื่อให้รองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวัว นำไปกำจัดต่อไป
- (๗) หมั่นตรวจดูท่อระบายน้ำที่รับน้ำจากบ่อตกไขมัน หากมีไขมันอยู่เป็นก้อนหรือคราบต้องทำตาม ข้อ ๖ ถูขึ้นมากกว่าเดิม

ข้อ ๕ กำหนดให้มีการติดตั้งบ่อตกไขมันบำบัดน้ำเสียในกลุ่มเป้าหมายแรกในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวัว ดังนี้

- (๑) โรงอาหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวัวทุกแห่ง
- (๒) ร้านอาหาร ตลาด และโรงแรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวัว

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายเชี่ยว เสนี)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวัว